

УДК 74.01:687.01

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ФОРМОУТВОРЕННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: ВИТОКИ, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Доц. К.О. Кисельова
Київський національний університет культури і мистецтв

Експериментальне формоутворення в моделюванні одягу передбачає використання експерименту, як основного фактора формотворчості. Під експериментальним формоутворенням слід розуміти максимальну відмову від наслідування вже існуючих зразків, їх складових та модифікацій, їх змістового, стилістичного, філософського, соціального, гендерного, пластичного, композиційного або іншого наповнення, з метою вироблення нових ідей, які кардинально відрізняються від загальноприйнятих.

Експериментальне формоутворення, як напрямок проектування, сформувалося на початку ХХ століття, відкривши широкі можливості формалізації та стилізації природних, епічних, фантастичних, казкових та міфологічних мотивів, звернувши увагу на символічну та емоційну значущість зразків народної творчості, виокремивши художню цінність конструкції та можливість розчленування форми на прості елементи, а композиції на окремі складові.

Наступний потужний крок в експериментальному формоутворенні відбувся у 60-х роках ХХ століття. Найбільший експеримент стався в інтерпретації традиційного образу жінки, відношенню до відкритості тіла, гендерного вирівнювання, взаємного запозичення складових чоловічого та жіночого гардеробів. Дизайнери інтенсивно експериментували з фантастичними образами, новими синтетичними текстильними матеріалами, з пластиком, металом, папером, що традиційно не використовувалися в моделюванні одягу. Велику увагу приділяли виявленню, підкресленню, стандартизації, уніфікації та модифікації конструкції, пошуку нового асортименту, нових незвичних колірних сполучень, пошуку нових підходів до створення текстильних малюнків. Експерименти з конструкцією призвели до виокремлення методів кінетичного та модульно-комбінаторного формоутворення.

В останній третині ХХ століття експерименти були спрямовані на пошук екологічності та етнокультурної ідентичності, на емоційну наповненість образів на побудову взаємозв'язку між традиціями та інноваціями, на створення нових незвичайних форм через об'ємність та гіперболізацію окремих конструктивних поясів та деталей, на зміну ролі та функціональності декору та фурнітури. В процесі експерименту сформувалося поняття біонічного та екологічного проектування, методи евристики.

В ХХІ столітті експеримент може торкнутися будь якого параметру форми, він часто є метою, а не інструментом проектного процесу. Найбільш розповсюдженими новаціями є експерименти з образом носія, змішуванням стилістичної трактовки, концептуальною змістовністю сприйняття, метафоричністю та асоціативністю, як загального образу так і окремих складових форми, функціональним та цільовим призначенням, змістовністю речей, етнокультурною символічністю, специфікою та сюжетністю використання, гендерною приналежністю асортименту, композицією, загальною формою та формою окремих складових та деталей, формою та розташуванням силуетних, конструктивних та декоративних ліній, розташуванням складових та елементів, поєднанням кольорів, технології виготовлення, обробки та презентації. Сьогодні експерименти з самою формою та її речовими складовими поступаються експериментам з емоційним наповненням, образом носія, призначенням, специфікою використання та презентації, повним віддзеркаленням гендерної приналежності. Проектне мислення, здатність до експерименту та креативність набули глобальних масштабів та затвердилися як спосіб освоєння світу, набуваючи все більшого значення в таких неспецифічних галузях, як економіка, фінанси, фізика, астрономія, інформаційні технології.